

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 6Ps/10/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8820200859
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Mihóková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2020:8820200859.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudkyňou JUDr. Ivetou Mihókovou v právnej veci spôsobilosti na právne úkony R. Z., H.. XX.XX.XXXX, C. V. X. Z. XXXX/X, N. H. R., zastúpenej procesnou opatrovníčkou: M. R., H.. XX.XX.XXXX, C. V. X. Z. XXXX/X, N. H. R., na návrh navrhovateľa: Z. N. H. R., M.. L.. M. XX, N. H. R., o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, takto

rozhodol:

Súd o b m e d z u j e R. Z., H.. XX.XX.XXXX, C. V.. X. Z.A. XXXX/X, N. H. R. v spôsobilosti na právne úkony a to tak, že nie je spôsobilá nakladať s finančnými prostriedkami v akejkoľvek sume, nakladať s dôchodkom v akejkoľvek sume, uzatvárať zmluvy o pôžičke, úvere, leasingu a iné zmluvy majetkovej a nemajetkovej povahy.

U s t a n o v u j e Z. N. H. R. za opatrovníka pre R. Z., H.. XX.XX.XXXX.

Opatrovník je oprávnený a povinný zastupovať menovanú v konaní pred štátnymi orgánmi a inými inštitúciami v rozsahu opatrovníckych práv a povinností určených rozhodnutím súdu s tým, že je povinný sa o opatrovanca starať, zabezpečovať jeho životné potreby. Spravovať a dohliadať na správu majetku opatrovanca, ako aj robiť potrebné a vhodné opatrenia na zaistenie a zabezpečenie jeho majetku. Je oprávnený opatrovanca zastupovať pred štátnymi orgánmi a inými inštitúciami vo finančných záležitostiach s tým, že ak nejde o bežnú vec podlieha jeho konanie v mene opatrovanca schváleniu súdu. Je povinný počas zastupovania podávať najmenej raz v roku správy o svojej činnosti a po skončení zastupovania, prípadne po uvoľnení funkcie predložiť súdu záverečný účet zo správy majetku opatrovanca.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal, aby súd obmedzil R. Z., H.. XX.XX.XXXX v spôsobilosti na právne úkony v tom smere, že nie je oprávnená na hospodárenie s majetkom, s finančnými prostriedkami a na podpisovanie úverových zmlúv, zmlúv o kúpe a predaji, resp. prevode majetku. Zároveň navrhol, aby ho súd ustanovil za finančného opatrovníka pre R. Z., nakoľko je opatrovníkom sociálnej a zdravotnej starostlivosti. Vo svojom návrhu uviedol, že požiadal odbor sociálnych vecí a rodiny Úradu Prešovského samosprávneho kraja o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby v domove sociálnych služieb v rámci kraja. Na základe rozhodnutia číslo XXXXX/XXXXDPC-X T. M. XX.XX.XXXX bola R. Z. umiestnená do M. K. až 23.05.2019 po nezhodách s matkou. Matka opatrovanej, pani Q. Š., s ktorou R. Z. bývala v spoločnej domácnosti, marila pobyt dcéry v spomínanom zariadení rôznymi spôsobmi. Požiadala ÚPSVaR oddelenie kompenzácií o príspevok na opatrovanie, ktorý jej bol schválený. V rodine vždy išlo o peniaze. Dcéru navštevovala v zariadení veľmi často, hľadala chyby a nedostatky, písala sťažností, ktoré sa nezakladali na pravde.

Dcéru navádzala a popudzovala ju, aby niečo urobila. Stalo sa, že chcela vyskočiť z okna. Požiadali VÚC o preloženie a mala možnosť nastúpiť do iného zariadenia. Nástup odmietla a vôbec nevystúpila z auta. Začala sa vyhrážať a tak ju vrátili späť do M. K., nakoľko uvedené zariadenie ju odmietlo prijať potom ako agresívne sa správala po príchode do zariadenia. V decembri 2019 matka zobrala R. Z.Ú. domov na dovolenku, ale po skončení dovolenky R. Z. a matka p. Š. odmietli nástup do M. K. a tak 14.01.2020 bola ukončená zmluva o poskytovaní sociálnych služieb. R. Z. nie je obmedzená v spôsobilosti na právne úkony v hospodárení s financiami. Počas pobytu v zariadení boli problémy s úhradou za služby v DSS. S dôchodkom hospodárila matka pani Q. Š., ktorá dňa XX.XX.XXXX zomrela. Po pohrebe p. R. pravidelne navštevuje a pomáha R. Z. pri základných životných potrebách a taktiež vyrovnáva sa so smrťou matky. Zároveň jej odporúčali, aby si pani R. si podala žiadosť o príspevok za opatrovanie na ÚPSVaR. Pani Z. je dôverčivá, sama nevie hospodáriť s finančnými prostriedkami. Po smrti svojej matky zdedí aj byt, ktorý je zárukou finančného zabezpečenia do budúcnosti, v prípade potreby umiestnenia menovanej v zariadení sociálnych služieb, na úhradu sociálnych služieb a dôstojný život.

2. Procesná opatrovníčka súhlasila s podaným návrhom.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, výsluchom R. Z. a výsluchom procesnej opatrovníčky, oboznámením spisu tunajšieho súdu sp. zn.: 6Ps/10/2015 a z neho rozsudku na čl. 137 zo dňa 28.02.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 3CoP/15/2017-168 zo dňa 12.09.2017, znaleckého posudku č. 13/2020 Z.. M. C., S.. a na základe takto vykonaného dokazovania zistil tento skutočný stav vecí:

4. Rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 6Ps/10/2015-137 zo dňa 28.02.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 3CoP/15/2017-168 zo dňa 12.09.2017 bola R. Z. obmedzená v spôsobilosti na právne úkony v tom smere, že nie je spôsobilá sama rozhodovať o potrebe sociálnej, zdravotnej starostlivosti a nie je spôsobilá dať informovaný súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.

5. Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 6Ps/10/2015-190 zo dňa 15.05.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 3CoP/19/2018-205 zo dňa 13.11.2018 súd konanie o obmedzení spôsobilosti u R. Z., pokiaľ sa týka nakladania s finančnými prostriedkami, uzatvárania zmlúv o pôžičke, úvere, leasingu a iných zmlúv majetkovej a nemajetkovej povahy a preberania finančných súm týkajúcich sa jej majetkového prospechu, zastavil. Za opatrovníka R. Z. bolo ustanovené Z. N. H. R..

6. Zástupkyňa mesta N. H. R. potvrdila, že R. Z. bola v minulosti umiestnená v M. K.. V zariadení bola striedavo, nakoľko jej matka robila v súvislosti s jej pobytom problémy. Matke R. bol priznaný kompenzačný príspevok, preto chcela, aby sa jej dcéra vrátila domov, nakoľko by o tento príspevok prišla. Spolužitie s matkou bolo komplikované. Matka zobrala R. na dovolenku, nechcela ju pustiť naspäť do zariadenia, dovolenka sa predlžovala. Potom jej povedala, aby niečo urobila, tak R. vyšla na okno, že skočí dole. R. následne umiestnili na psychiatrii. Potom sa vrátila do zariadenia, všetko bolo dobré, avšak matka opäť zobrala R. domov na dovolenku, nechcela ju pustiť ani cez Vianoce, až nakoniec bola ukončená zmluva o poskytovaní služieb. Asi dva mesiace na to, matka R. zomrela a R. zostala sama. Podali na vyšší územný celok žiadosť s tým, že sa R. chce vrátiť do zariadenia. R. poberá invalidný dôchodok vo výške 342,- EUR. Tento by jej na pobyt v zariadení, kde bola umiestnená, stačil. Ďalej uviedla, že jej našli krásne zariadenie, ale R. ho odmietala, po príchode sa správala neadekvátne a inak ako sa správa za bežných okolností, preto ju riaditeľka zariadenia odmietla prijať. Od smrti matky R. neplatí bývanie, neplatí si stravu, nekúpi si nič. Nevie sama hospodáriť.

X. R. Z. vo svojej výpovedi uviedla, že v súčasnej dobe býva sama v 2-izbovom byte, lebo jej mama zomrela. Teraz v byte zostala sama, nie je jej tam dobre, stále sa jej o mame sníva, veľmi chce ísť do nejakého zariadenia, kde by bola so staršími ľuďmi. Rada by išla do zariadenia, kde nebudú ľudia v jej veku, ale starší, nakoľko má zlé skúsenosti s mladými ľuďmi. Chcela by sa vrátiť do zariadenia v K., tam sa cítila dobre. Poberá invalidný dôchodok. Z tohto si kúpi v prípade potreby oblečenie, spodnú bielizeň. Nebola naučená variť, nakoľko bola často v nemocnici a mama väčšinou kupovala hotové jedlo. Za byt neplatí od marca 2020. Ešte v marci vykonalá úhradu za byt, ale myslela si, že pôjde preč, tak už ďalšie mesiace za bývanie neplatila. Je evidovaná v odbornej ambulancii Z.. H., užíva pravidelne lieky. Raz mesačne chodíva na kontrolu.

8. Podľa výpovede procesnej opatrovníčky R. je jej suseda a pozná ju od útleho veku, preto po smrti matky sa jej ujala, aby jej bola nápomocná v bežnom živote, hlavne pokiaľ sa týka praktických vecí. Všimla si, že neuhrádza výdavky spojené s bývaním. Navštevuje ju denne, resp. vzájomne sa navštevujú. Problém je v nakladaní s finančnými prostriedkami, R. potrebuje v tomto smere určitý dohľad, opateru, aby tie prostriedky boli využívané účelne, v súlade s jej záujmom. Toho zatiaľ nie je schopná. V prípade, že by súd tomuto návrhu vyhovel, súhlasí s tým, aby Z. N. H. R. bolo opatrovníkom pre R..

9. Podľa znaleckého posudku znalkyne z odboru zdravotníctva, odvetvia psychiatrie, Z.. M. C., S..M.. u R. Z. došlo a dochádza k postupnej progresii základného psychického ochorenia a syndrómu závislosti kombinovaných s osobnostnou poruchou, teda k zhoršovaniu zdravotného stavu napriek liečbe. Posudzovaná trpí duševnými poruchami: Poruchy psychiky a správania zapríčinené užívaním alkoholu - syndróm závislosti od alkoholu, Schizoafektívna porucha, Zmiešaná a iná porucha osobnosti a susp. Panická porucha. Uvedené poruchy nie sú len prechodné, ale trvalého charakteru, liečbou ovplyvniteľné v zmysle stabilizácie akútnych symptómov, ale v tomto štádiu už nie progresii ochorenia a robia ju odkázanou na pomoc inej osoby pri zaobstarávaní si základných životných potrieb. Zdravotný stav posudzovanej z medicínskeho hľadiska indikuje obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu nakladania s finančnými prostriedkami a dôchodkom, uzatváraním zmlúv o pôžičke, úvere, leasingu a iných zmlúv majetkovej a nemajetkovej povahy.

10. Súd vec takto právne posúdil.

11. Podľa ust. § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov, či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

12. Podľa ust. § 231 písm. a) zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

13. V zmysle § 239 CMP ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

14. Podľa § 240 ods. 3 CMP rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

15. Najprísnejším riešením u osoby, ktorá trpí duševnou poruchou je obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, pričom súd vymedzí v rozsudku rozsah právnych úkonov, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil.

16. Podľa § 10 ods. 3 Občianskeho zákonníka, súd obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

17. Vzhľadom na závery znaleckého posudku, s ktorými sa súd stotožnil a v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami, R. Z. obmedzil v spôsobilosti na právne úkony tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku. Rozhodnutím súdu o obmedzení spôsobilosti na právne úkony sa mení právne postavenie osoby v tom smere, že nie je spôsobilá nadobúdať svojimi právnymi úkonmi práva a povinnosti v rozsahu, aký je uvedený vo výroku rozsudku. Ide o opatrenie v záujme dotknutej osoby, ktoré sleduje primárne jej záujem až následne záujem verejný, či tretích osôb.

18. Konanie o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je ex lege spojené s konaním o ustanovení opatrovníka (§ 248 CMP).

19. Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil a ustanoví opatrovníka.

20. V danom prípade súd ustanovil za opatrovníka pre R. Z. Z. N. H. R., ktoré s funkciou opatrovníka súhlasilo. Z. N. H. R. je opatrovníkom R. Z. v zmysle rozsudku tunajšieho súdu aj v rozsahu rozhodovania vo veciach zdravotnej a sociálnej starostlivosti. Ide o opatrovníka podľa hmotného práva, ktorý je zároveň zákonným zástupcom osoby, o spôsobilosti ktorej sa rozhodovalo. Súdom ustanovený opatrovník je povinný vykonávať svoje práva a povinnosti riadne a dbať na pokyny súdu. Na spôsob výkonu funkcie opatrovníka dohliada súd.

21. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Prešove prostredníctvom tunajšieho súdu.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť (§ 365 CSP) len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.